
*DOKUMENTUM, JÁTÉK TIZENÖT JELENETBEN,
SZÜNET NÉLKÜL*

MOTTÓ:

- A forradalom emlékére.
- Melyik forradalomra gondolsz?
- Én csak egyetlenegről tudok: amikor a testem fölszabadult az idő súlya alól, és tőlem függetlenül örült ömagának. Emlékszel?
- Emlékszem, igen.

BEVEZETŐ MEGJEGYZÉSEK

[NE LOPJ!] A parancsolat köznapi értelmezése elfedi, hogy a tiltás hangsúlyosan az emberrablásra, illetve a másik szabadságának megvonására is vonatkozik. A Talmudban ezt találjuk: „Mestereink azt tanították: Ne lopj. Az Írás itt az emberrablásról beszél.” (Talmud. Szanhedrin 86a) Az írásejtelmzés későbbi, keresztény története során is sokáig éberrel figyeltek a parancsolat értelmezésére, fáradhatatlanul óvtak a plágiumtól és a plagáriustól. (A plágium csak modern kori használatában jelenti a műalkotás szerzőségének eltulajdonítását, a latinizált görög szó évszázadokon át az emberrablást jelentette.) Az emberrablás, rabszolgakereskedés, a személyi szabadság erőszakos korlátozása a Tórában kíméletlen ítélet alá esik. Két példa a parancsolat lehetséges kontextusaként: „Ha valaki embert rabol el, akár eladta már, akár még nála van, halállal bünhődjék.” (2Móz 24,7) „Ha valakit rajtakapnak azon, hogy elrabolt egy embert testvérei, Izrael fiai közül, és durván bánik vele, sőt eladja, az ilyen rabló haljon meg.” (5Móz 24,7)

[TÖRTÉNET] Két valós történet egygyé olvadásából született a darab, a szerzőhöz igen közel álló személyek életeseményei ihlették. Mindkettő a romániai nyolcvanas éveket idézi, ennél fogva mindegyre átlépnek a fikcióba, nem pusztán a történelemmé lett idő, hanem a nyolcvanas évek legvégének olykor kifejezetten borzalmas virtualitása okán. A nevek, ha egyáltalán vannak, nem valóságos személyeket fednek, esetleges megfelelések valós személyekkel a fékezhetetlen véletlen művei.

[ÍRÁS] A darab nem monodrámája, egyetlen monodrámája sem monodrámája, ebben a szövegben viszont annak lehetőségét is elhelyeztük, hogy többszereplős változatban is eljátszható legyen. A főszereplő mindegyre előhívja a többi szereplőt vagy a hangokat, megteremt a szituációkat, és kommentálja is őket, kilép és belép a jelenetbe, a Heiner Müller-i dramaturgia távoli visszhangjaként.

[TÉR] Majdhogynem üres, nagy kiterjedésű játékteret látunk magunk előtt, amelyet egy szürke operafólia vagy fölvállalt filmvászon zár le. A térben egy – akár guruló – fémkeretet látunk, rajta vállfákon nagyon sok és sokféle színházi jelmez. Annak a lehetőségét is fölveti a darab, hogy a jelmezek egy kiállítás idézzenek fel, így egyszerre majdnem-személyesek és bábszerűen üresek. A térben még egy kis méretű, guruló talapzatra rögzített csontváz is látunk. Az operafólia dokumentumfilmek, híradórészletek vetítésére kínál lehetőséget, amelyek főként a titkosszolgálati dokumentumok alkotta jelenetek alatt történhetnek.

[FIGURA] Szereplőnk, a Lány, akiről a történet szól, okos, erős, törékeny, egy kicsit flúgos, szélsőséges érzelmekre képes, kiszámíthatatlan és minden mozdulatában elbűvölő nő.

[DOKUFIKCIÓ] A darabban szereplő titkosszolgálati (ál)dokumentumok lehetnek hangok, lehetnek játszó személyek. Az egyszemélyes színház esetében, ami a szerző szándékaihoz a legközelebb áll, valamennyit a Lány mondja el, maszkoszerűen, tárgyilagosan, mintegy értelmezetlenül.

[ELŐADÁS] A rendezői utasítások, valamint a bevezető megjegyzések a szerző látomásai, improvizációi, virtuális előadás-kísérletei. Annak a jelzése, hogy a reménybeli előadás mérhetetlenül többet tud a szövegről, mint a szerző. Megjegyzéseink mindegyike

szabadon fölülbírálható, figyelmen kívül hagyható és elvethető.

1.

PICUR

Bejön a térbe a Lány, két tömött szatyorról a kezében. Térül-fordul, leejti a szatyrot, zsömlék, közelebbről meg nem határozható konzervek, szép tárgyak gurulnak szerteszét.

Leveszi a kabátját, keresgélni kezd a kiaggatott ruhák között, fokozódó ritmusban.

A jelenetet jó, ha színházi próbának fogjuk fel, készülődésnek a fellépésre, amiért egyszerre játékos és komoly, improvizatív és pontos.

Nem.

Nem.

Nem.

Nem ez,

ez sem,

ez sem...

Na nézd csak,

nézd...!

Lássuk csak...!

*Shopping-show
bohóctréfa*

Hölgyeim és uraim!

Bemutatom önöknek Picurt,
a guruló talapzatra rögzített,
Shorty néven is ismert
minicsontvázat!

Mutatvány

Gurul, térül-fordul,
integet, bólogat,
sőt pusztít ad...!

Nos, Picur,
lássuk, mit tudsz!

Mutatvány

Picur mindent tud, komplex
tornamutatványokra képes!

Mutatvány

Egyedülálló!
Egyedül áll, nézzék...!
Csak síni nem tud –
Ezt ne is várják el tőle,
nem sír,
egyszerűen képtelen síni...

Bearanyozza magányos óráinkat...!

Csúcskategóriájú minicsontváz,
hölgyeim és uraim,
szakképzett 3D mérnökök nagy teljesítményű
hardver és szoftver segítségével
optimizálták.

206 csont, csontika, csontocska,
kalapács-üllő-kengyel,

repülőborda, na meg a griffmadár
szárnyaira emlékeztető rafinált lapockapár...!

És a csontok csontja:
a hívogató szeméremcsont...!

206 tökéletes csont,
se több, se kevesebb, pontosan annyi,
mint a méretes embernél,
csak éppen kisebb helyen is elfér,
fárasztó utazásaink idején sem kell
lemondanunk róla...!

Egy nézőhöz.

Ha az ön által vásárolt Picurnak
netán eggyel kevesebb csontja volna,
mint a sok ezer éve érvényes 206,
Picurját haladéktalanul visszacseréljük.

A koponya levehető és három részre
szerelhető szét, úgymint:
koponyatető,
koponyaalap,
állkapocs.

És most belenézhetünk a koponyába:
mit látunk?
Na mit?

Mondd meg nekik, Picur,

mondd a szemükbe, mit látnak,
erre várnak mindannyian:

*Picurt utánozva,
hangtalanul, csak a szót formálva*

A Semmit!
Diadalmasan,
a saját hangján folytatja
A Semmit, hölgyeim és uraim!
A valódi Semmi látható, csak itt,
a formás koponyaüregben...!

A tökéletes, lenyűgöző Semmi!

És ami még ennél is több:
mindenki a Saját Semmit láthatja
az agy mélységeiben mély tokjában:
Én az Én Semmit,
te a Te Semmit
ő az Ő Semmit...

*Hirtelen megáll,
újabb ruhákat kapkod le,
nézegeti őket*

Nem,
mégsem...
Hát nem,
egyik sem,
sem-sem...
Valószínűtlenül hosszú csend,
szemben a nézőkkel
Ma dől el az én sorsom.1
Csend

2.
FÉNY
Koncentrál, majd elkezd, mintha egyedül próbálna.

Azért a boldogságért,
hogy színésznek legyek,
elviselném a hozzátartozóim
ellenszenvét, a nyomort, a csalódást,
padlásszobában laknék,
rozskenyéren élnék,
szenvetnék a magammal való elégedetlenségtől,
tökéletlenségem tudatától,
de ezért megkövetelném a hírnevet,
az igazi,
zajos hírnevet...

Tenyérébe rejti arcát

Beleszédülök... Huh!2

Kilép a játékból

Valami mással kellene próbálkozni.

Csend

Ha játszom,
bármit,
bármit,
megnő bennem a szeretet.

Akkora lesz, mint egy diófa,
és olyan erős is.

A szeretet a színpadhoz köt,
deszkák, por, trégerék,
a hangtalan süllyesztő,
na meg a fények,
a fények, Uramisten!
Mint a teremtés hajnalán,
amikor a Nagy Magányos Világosító,

*Annak a világosítónak a nevét
mondja, aki az éppen történő
előadást világítja*

egy igazi Máyer Sanyi3,
csak éppen rettenetesen magányos,
magányos és rosszkedvű,
mint egy jegyellenőr az 1-es villamoson,
vagy még inkább a sötét 9-os buszon...

Amikor a Nagy Magányos Humortalan Világosító
a kietlen és puszta világ felé
fordítja a napot, majd a holdat és a csillagokat...

*A világosító követi
az instrukciókat*

Fölmegy a fény, még, még, még, most jó,
és ömlik a fény a reflektorokból,
fejgégekből, gégenekből...

most a súroló fényekbe keverünk
egy kevéske vízkéket,
sok,
ennyi,
a fényfüggöny meg legyen tömör,
még,

még,
úgy...

*A fényfüggöny mögé megy,
onnan mondja*

Nem lehet átlátni a fényen...
Semmit, semmit.
Nem lehet látni a fényben lakót,
megvakulsz és mégsem,
márpedig megvakulsz.

Játék

A hang...?
A hang áthatol a fényen, csak a hang...

Miért?
Nincs válasz.

Visszajön

És most egy sarki fényt kérek...!

A sarki fénybe,
aurora borealis,
igen,
kellene még
zöld,
vörös,
és kékesibolya,
úgy...

Akkor azt mondja hitetlenkedve,
azt mondja a
Nagy Magányos Humortalan Világosító,
az aurora borealist látva:
Hát ez baromi jó!
Ez király!

Ez frankó!
Ez igazán dögös!
Penge!
Tök cucc, öregem!

És bizony kicsordul a könnye,
mert még nem tudja,
honnan is tudhatná,
majd megtudja persze,
későn,
későn,
hogya a szentimentalizmus,
az önmagunktól való puha elgyönyörödés
a világgerekség,
a földi és égi lények,
az ember és az angyali seregek
legbiztosabb megrontója...

Szünet

A szeretet, igen,
micsoda hülye szó ez is,
a színpadhoz köt,
a színpadon kívül
sokszor és sokat vétkezem
gondolattal, szóval,
cselekedettel és mulasztással,
de leginkább jól megfontoltan,
és irigylésre méltó módon precízen...

Ahogy eltűnik a színész, Uramisten!
Ahogy a színész eltűnik...!

Huss...!
Beleszédülök...!

Ahogy semmi, de semmi nem marad belőle,
csak a jelmez,
a ruha esése,
a lélektelen redő...

Nincs vigasztalanabb,
nincs siralmasabb,
nincs kacagtatóbb,
nincs reménytelenebb,
nincs kegyetlenebb
egy színvonalas jelmezkiállításnál...

Jövök!
Csönd,
egy kiállítás képei,
időmúlás

*Utca, fenyegető félhomály, amitől sötétebbnél sötétebb a tagolatlan szürkeség.
Mintha visszhangozna a hangos beszéd, de még a hallgatás is.*

Hol vagytok...?

Kicsi koszosok, fiúk-lányok,
hol bújkáltok?!

Hahó...!

Senki.

Észreveszi, hogy követik

Ki vagy?
Anti...?

Nem, nem ő az.

Itt kell lennetek, verebecskék...!

Gyertya fénye,
élő láng,
kapj belém...!

Követnek?
Követnek.

Titokban követnek,
mondta Anti titokban...

Kik?

Hát a titkosrendőrök,
a megbízottak,
a hivatásosok,
a belbiztonságiak,
az informátorok,
a hatósági személyek,
az elszámoltatók,
a civilek meg az egyenruhások,
meg hát az önkéntesek...

Ilyen sokan...?

Belbiztonság –
nem tudom megszokni,
nem és nem.

A saját testére érti

Belbiztonság.
Itt meg itt meg itt.
Mennyi sötétség a testben...!
Nagy üregek, alagutak,
visszhangtalan járatok.
Eltéved benne a lélek.

Kiált

Engem ne kövessenek, érthető?!

Bizonytalan visszhang a válasz

Árnyékok surrannak –
iszonyatos.

Jön valaki mögötted,
valahogy nem látod sohasem az arcát,
úgy rendez, hogy ne lássad,
messzi árnyék, jön veled,
nem tágít.

Azt játssza, hogy nincs.

Isten is azt játssza, hogy nincs.

Nem szeretem, ha Isten
játékos kedvében van,
mondta apám reggel,
mondta délben,
mondta este.
Ámen, és lefeküdt.
Lefeküdt anyámmal.

Vaku villan, csend

Na tessék, egy sarki fény.
És megint ezt a morcos arcot...!
Kivárják, amíg arcomra ül a morc.

Pofákat vág

Jól lekaptak.
Biztosan ezt szeretik,
ezek gyűjtik a morcosokat.

Gyere közelebb, lássalak, ki vagy,
gyere, bárki légy,
angyal vagy ördög, ne félj...!

Eltűnt, mint a kámfor.

A kámfort az ördög találta fel.

Nem is volt senki,
lehet, lehet,
engem mégis követtek,
őrület.

Miért követnek engem ezek, Anti?

Mert nincs engedélyed.

Valóban nincs.
Nincs, mert nem kértem.
Annak sincs, aki kéri,
én legalább nem kértem,
azért nincs.

Pontosan.

Mire nincs engedélyem?

A közterület elfoglalásához.

Nem én foglalom el,
hanem a kicsi koszosok...
Honnan tud ennyi kóbor
gyermek előbújni...?!
A föld repedéseiből...
Mintha nem is anya szülte volna őket...!
Utackövek,

utcalámpák,
utcagyerekek.

És te szabadtéri színházi előadásokat
tartasz nekik.

Igen, igen, de még mennyire
hogy szabad téri,
máris szabad a tér,
ahol elkezdem
az előadást,
nagyon bírom.

És jönnek a kicsi koszosok,
megnézik az előadást,
tapsolnak, őrzöngenek,
utána nagyot eszünk,
ünnepelünk...

Mit?

Mi mit?

Mit ünnepeltek?

Hát azt, hogy jönnek a verebecskék,
megnézik az előadást,
tapsolnak, őrzöngenek,
nagyot eszünk,
ünnepelünk.

Hát ez az,
ezért követnek a belügyesek.
Nincs engedélyed.

Ha kérek engedélyt, nem követnek?

De, de, akkor is követnek.
Amint engedélyt kérsz, máris követnek.
És ha nem, akkor meg azért.

Jó, ezt értem.
Értem, hogy nem érhető, jó.
Érhető világban élni:
ez végül is lehetetlen.
Tiszta, fáin, benne vagyok.

A diktatúra, mondta Anti,
nem kivételes állapot,
az a kivételes, ha nincs,
ha nem diktatúra van,
hanem szabad a tér.

Nem arra nincs magyarázat,
mondta Anti,
hogy miért van diktatúra,
hanem arra,
hogy miért nincs éppen,
amikor nincs,
ha éppen nincs;
de kétlem,
hogy ne volna,
amikor nincs...

Vaku

Na, legalább most volt valami,
mosolynál kevesebb,
morcnál több.
Haladunk.

Vaku

Hé, te!
Ki vagy a vaku mögött?

Senki,
ezt játsszák.

Megyek...

*Kihasad a szatyor oldala,
minden, ami benne volt,
szétgurul*

Mindjárt gondoltam,
a teremtésit..
Ha kihasad, mert kihasad,
és minden szétgurul,
mert szétgurul.

Szedegeti össze a holmikat

Nem az a kivételes, hogy kihasad,
hanem hogy nem hasad ki,
arra nincs magyarázat,
hogy nem hasad.

Bocsánat...!
A teremtésit!

Mintha hallaná

Máma már nem hasad tovább... –
ki mondta ezt?

*Megáll,
mintha valaki megérintette
volna*

Egy kéz...!
Megérinti a kezemet egy kéz!
Egy kéz, Istenem!

Kézzrátétel...!

Ki vagy?

Nézd...!
Egy ember van itt...!

Ne segíts!
Segíts...!

Te vakuztál?
Nem?
Akkor jó.

Mi a neved?
Ne, ne, jobb, ha nem tudom.
Ember!
Egy ember.

A kéz...!
Mit tud a kéz, Uramisten...!

Az én kezem, az ő keze,
egy ember, és még egy.
Két ember miért több,
mint két ember?

Ne engedj el, kéz,
el ne engedj!

Verebecskék...?!
Itt vagytok?

Gyere!

4.
EGY ANGYAL
Láthatóan gyöngé állapotban van, a jelenet végére szedi össze magát, nagy nehezen.

Gyermekkoromban jött egy angyal,
mindig ugyanaz,
egy valódi,
egy igazi,
egy tökéletes
angyal,
tényleg.

Nem túl nagy,
nem túl kicsi.

Angyal,
iszonyú.

Úgy hívtam, Picur.

Megállt előttem,
nagy, kerek szemekkel
nézett rám,
és nem mondott semmit.

Egy árva hang sem jött ki belőle.

Szólj meg, angyal!
De nem, hallgatott,
mint aki elfelejtette a szöveget
abban a szent pillanatban,
amikor belépett a színpadra.

Szólj meg, angyal...!
Na?
Semmi.

Egy néma angyal,
ilyen jött,
ezt küldték hozzám.

Vagy rám.
Nem mindegy.

Egy Picur.

Nincs üzenet,
szárnyak vannak,
nagy, súlyos szárnyak,
csak szárnyak, semmi más.

Egy meztelen angyal,
tollatlan néma állat,
Angelus tacitus,
te...!

Mindent elfelejtett az én
Tacitusom.

Kikerekedett angyalszemek,
amúgy szép zöldek,
és csend,
nem csend: némaság...

Semmire nem emlékszik.

Lehet, hogy halott?
Egy halott angyal jelenik meg nekem?

Élsz?
Szólalj meg!
Nem baj, nem baj.

Gyere még hozzám,
kicsi szerencsétlen,
itt is maradhatsz,
amíg a világ,
gyere,
gyere.

*Összerándul
egy hirtelen támadó
alhasi görcstől*

Nem engedem, hogy elvegyék...!
Nem.
Nem.
Nem.

Csitítja

Ne félj, egyetlenem, ne félj...

*Fényjelek „kintről”.
Erőt gyűjt*

Jó, jó, megyek már.
Megyek.

*Összeszedi a kenyérkéket,
az egyik szatyorba belegyömöszöl
egy jelmezt is, utána fölveszi a kabátját,
áll, szemben a nézőkkel,
mozdulatlanul.
Váltás*

5.
A „PORNÓ” FN. DOSSZIÉ
17. oldal
386/001
1989. október 7.
SZIGORÚAN TITKOS!
Forrás: „Kisap” fn.4
Felvette: G. Serghei őrmagy
Helyszín: „Műemlék” konspiratív lakás
Tárgy: „Pornó” színházi előadása

JELENTÉS

1989. október 6-án, pénteken 19.00-kor a Célszemély szabadtéri előadást tartott az utcagyerekeknek a Hóhér háza romjai között. 18 (azaz tizennyolc) gyerek volt jelen, javarészt koszos cigányok. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy nemcsak a cigánygyerekek voltak koszosak, így a nemzetiségi megoszlást nem állt módomban megállapítani. A múlt heti előadáshoz képest több mint 100%-os a nézőszám növekedése! Jelen volt az „Öreg Anti” nevű személy, akinek a jelenlevők közül senki nem tudja, vagy nem akarja tudni az igazi nevét. Feltételezésem szerint az „Anti” nem az Antal becézett alakja, hanem a nevezett személy közismerten elvakult rendszerellenességéből származó ragadványnev vagy fedőnév. Megfigyelésem szerint mindenki papi személynek kijáró tisztelettel van iránta (érdemtelenül, mert nem pap és nem is volt az), csak a Célszemély nem, aki úgy beszél vele, mintha apja volna. Köztudomású, hogy a Célszemély apja nem ő, hanem a megboldogult Pop vízmérnök a Görög templom utcából, ámde a Célszemély köztudomásúan nem beszámítható. Egyszerűen bolond.

„Anti” vagy „Öreg Anti” egy Dacia gépkocsi újnak látszó akkumulátoráról működtetett import halogénlámpával világította meg a Célszemélyt. Ő szolgáltatta a hanghatásokat is (szélzúgás, ajtónyikorgás, motorzúgás, vonatzakatolás, csámcsogás, csettintés, hirtelen fékezés stb.), olykor recsegő hangon énekelt, a szöveget nem tudtam kivenni. Egyszer hihetetlen hangerővel szellentett, olyan volt, mint egy kisebb robbanás, de nem megállapítható, hogy a produkció részét képezte, mindenesetre a gyerekek lelkes tapssal és éktelen nevetéssel jutalmazták „Anti” produkcióját, pillanatokra le is állt az előadás. Az igen rossz minőségű darab nyilvánvalóan bujtogató célzatú volt, az álságos nyugati demokráciák orcátlan dicsőítése. Egy Smith nevű angol család hétköznapijairól szólt, a következő replikákat sikerült rögzítenem:

„Nocsak, kilenc óra. Megettük a levest, a halat, a szalonnás krumplit meg az angol salátát. A gyerekek angol vizet ittak. Ma jól vacsoráztunk. De csak azért, mert London környékén lakunk, és a nevünk: Smith.”5 (Taps, nevetés, füttyögés, a kisebb nézők kórusa ütemesen angol vizet követel.)

„Mrs. Parker ismer egy román fűszerest, Popescu Rosenfeldnek hívják, nemrég érkezett Konstantinápolyból. Nagy joghurt-szakértő. Elvégezte a joghurtipari főiskolát Drinápolyban.”⁶

Az előadás végén a Célszemély bejelentette, hogy „áldott állapotban” van, és megmutatta a gyermekeknek a hasát. Nem vetkőzött meztelenre, ahogyan, mint hírlík, szokott. A gyermekek meg is érinthették a szelíd domborulatot, egyesek odatapasztották a fülüket, és hallgatóztak. Sokáig tartott az ujjongás.

A legvégén „Antival” együtt kenyeret, pástétomkonzervet és ruhadarabokat osztogattak a gyerekeknek.

„Kispap” sk.

Értékelés: „Kispap” fn. informátorunk megbízható, operatív szempontból értékes információkat hozott „Pornó” fn. személy rendszer- és államellenes üzelmeiről.

Intézkedés: Haladéktalanul tájékoztató jelentést készítünk a felsőbb szerveknek.

Feladat: 1. „Kispap” férközzön „Pornó” és „Anti” bizalmába további információszerzés céljából. Tudja meg, hogy kitől van a gyerek. 2. A következő előadásról fotó-, vagy ha a felsőbb szervek elrendelik, videodokumentáció készítése.

G. Serghei őrmagy sk.

6.
MEGCSALTALAK
Nekikészül, majd suttogva, mintegy magának.

Rajta, kezd el!
Kezdd már!
Kevés a fény, de azért elég.
Levegő...?
Levegő.

*Belevág, hadar,
mint aki fél a szövegtől,
inkább túl akar lenni rajta*

Ó, sírom, nászszobám, te föld odvába vájt
Örök tanyám, immár elindulok feléd,
S szeretteim felé...

Közjük most utolsónak megyek magam,
Pedig lett volna még az élethez jogom.
Megyek tehát, s számomra egy remény maradt:
Hogy kedvesen fogadnak ott apám s anyám,
S kedves testvérem, kedvesen fogadsz te is,
Hiszen mikor meghaltatok, saját kezem
Megmosdatott, s adott rátok halotti díszet,
S a sír fölött áldoztam is, legdrágább öcsém,
Azt is, mit szenvedek, teértem szenvedem,

Bár az, ki józan, csak helyesli tettemet.

Szünet

Visznek már, nincs haladék.7

Csend

Milyen volt?

Szünet

Visznek már, nincs haladék.

Nem engedem!
Nem!
Nem!

Ne menj el tőlem, hallod?

*Csend,
hallgatóság*

Hova visznek?
Ölni?
Kik?

Csend

Most is ölnék.
Nem nekem fáj, nekem nem fáj –
és ez kibírhatatlan.

Ő fáj,
nem én.

Miért ölnék?

Csak úgy.

Reggeli közben ölnek,
ebéd közben ölnek,
vacsora közben is.

Gyertyás vacsora,
sok-sok gyertyával –

ez a legkorrektebb:
halotti tor, minden este.

Szeretkezés közben ölnek,
ami alatt megfogansz, ölnek.

Szünet

Megfogantál?

Megfogantál...!

Na lássuk csak, fiatal úr,
itt vagy-e már velem?

*Tenyérével több helyen
megérinti a méhét,
a magzat mintha megrúgná*

Na tessék, tudtam, itt vagy!

Kapkod

Hogy is van?
Hogy is?
Nem jut eszembe, éppen most...
Igen, megvan, most kell mondani,
az első határozott jelre,
mondom, mondom, máris mondom...

*Vált, a fejére sebtében
valami kendőt dob,
ügyetlenkedik.*

Színház

Magasztalja lelkem az Urat,
és az én lelkem ujjong
Istenben, az én Üdvözítőmben,
hogy rátekintett szolgálóleánya
megalázott voltára:
mert ímé mostantól fogva
boldognak mond minden nemzedék...8

Megáll, nem folytatja, kuncog

Ujjong a lelkem.
És: boldognak mondanak.
Engem.
Nem rossz.

Hangosan kiált

Mondjatok engem boldognak...!
Tessék...!

Mindenki...!

*Visszhangzik a tér,
mintha távoli gyermekhangok is belevegyülnének*

Megfogantál?
Érzem az illatod.

Ne menj el tőlem, hallod?
Elmégy?
Elmégy?
Elmégy?
Máris elmégy tőlem?
Itthagysz?

Ne menj el!
Megígéred?

Nem.
Azt mondja, nem.

Mit nem?

Csend

Nem ígér semmit

Akkor most ki a gyilkos,
mondod?

Csend

Ahogy megfogant,
azonnal mandulaillatot éreztem.
Vagy ciprusét?

Valami délszaki illat mindenesetre,
a növekvő sivatag közelségével
meg a kései esővel.

Kérdeztem is az Embertől...

Így hívtam, Ember.
Szólíts a nevemen, mondta,
becsületes nevem van.
Mit képzelsz ez, isten vagyok én?
Hát nem vagyok isten,
hogy nevén szólíthatnám csak úgy...

Nem árt, ha tisztában vagy velem.

Velem.

Nem vagy isten?

De nem ám!

Szólíts a nevemen!

Hát ez bepörgött..
Még kiderül, hogy hülyébb, mint én.

Nem szólítalak.

Miért?

Mert röhejes.
Amikor kimondom,
egy jókora szárnyas szarvasmarha
jut az eszembe rólad.

Szárnyas?

Szárnyas.
Nem tehetek róla.

Csakugyan nem.

Nem hülyébb, mint én, mégsem,
pedig azt hittem.

Azt kérdeztem az Embertől:
nem csaltalak-e meg véletlenül?

Hogy megcsaltál volna?

Hát csak úgy, pillanatnyi figyelmetlenségből.
Semmi komoly, ne félj...
Nem vettél észre semmit?

Nem.

De figyeltél?

Nem nagyon.

Na látod.
Pedig megígérted, hogy figyelni fogsz.
Kértelek, hogy tartsd rajtam a szemed.
De te...
Én meg teherbe estem.

Ne sírj, mit sírsz.
Hát ez máris boldog...!
Honnan tudod, hogy a tied?
Na tessék, sír...

Ez mégis hülyébb, mint én.
Imádom.

Felfoghatatlan
Az én emberem felfoghatatlan.

Kivel?

Kivel mi?

Kivel csaltál meg?

Ja, igen, igen...
Mit is mondtam?
Hát hogy megcsaltalak, igen...
Minden olyan volt, mint...

A mesében.
Szerintem is.
Tudtam, ne is folytasd.

Nem, nem, nem mese, dehogy.
Mint egy igazi pornófilmben,
amelyben a két pornósztrár,
amikor a világosító
olajtól csillogó meztelen testükre
irányítja a fényt,
váratlanul igazi szerelemre
lobbannak egymás iránt...

A világosító, Uramatyám –
az ő kezében van minden hatalom!

Amikor a fény megérinti a testüket,
és elcsattan a csapó...
Pontosan akkor esnek feneketlen szerelembe...

Nem feneketlen.

Nem feneketlen?
Honnan tudod?

Meztelenek, nem?

Igaz.
Igaz, igaz, nem feneketlen...

Fenekes?
Fenekes szerelem...?
Na nem...

Folytasd!

Akkor valami nagy-nagy, sosem várt szerelem
csap le rájuk a magasból.
És egyszerűen nem lehet folytatni...
a..., a..., igen-igen, a forgatást.
Nagy botrány, csapkodás, kemény kaucsuk péniszeket
és gumivaginákat vágnak a rendező
meg a producer fejéhez,
ők meg, a rendező, a producer, a sminkes
meg a csapós hanyatt-homlok elmenekülnek,
jaj-jaj, jaj-jaj,
nyakunkon a veszedelem, jaj...!
Valahogy így.
Nagyon röhejes az egész.

A két főszereplő...

Kik?

Hát a pornósztrárok, tudod.
A férfi meg a nő
sietség nélkül a saját ruhájukba öltöznek,
és kézenfogva szépen elmennek.
Kisétálnak a képből.
Soha, soha, soha nem térnek vissza.

Az a visszaöltözési jelenet,
Uramatyám,
amit a megzavart operatőr
véletlenül rögzített:
igazi filmtörténeti kuriózum lett.
Ők ketten meg azóta is boldogan élnek...

Szünet

Nevetsz?
Nem nevensz?

Rövid szünet

Mintha álomban történt volna...

Álomban?
Kivel csaltál meg?

Szerinted?

Nem tudom.

Tudnod kellene.
Megmondjam?

Mondd, ne kímélj!

*A fények felé bök
a fejével*

Vele.
Vele?

Vele.

Szünet

Mondott valamit?
Mit mondott?

Szünet

Ne aggódj, és a világért se vádold magad,
én sem vettem észre semmit.

Nem is gyanakodnék rá, ha ez az illat...
Igen, az átható illat miatt lett gyanússá.
Az illat buktatta le.

Szünet

Mandula vagy ciprus?
Valami délszaki illat mindenestre,
a sivatag közelségével,
meg a kései esővel,
ahogyan fölébreszti a homokban szunnyadó
csírákat és magvakat.

Nem.
Nem.
Talán mégsem.

A homokra kifutó tenger,
meg az ismeretlen túlpartról
áradó tengerparti fuvallat
szédületes illata,
benne a mandula, a ciprus
és az éjjel-nappal lobogó
tébolyult hibiscus illatával.

Csönd.
A magzathoz

Megöltelek?
Én?

Szünet

Ki a gyilkos?
Ki a gyilkos?

7.
EGY POLOSKA

Azon a napon...

Melyik napon, melyik napon?
Hát azon!

Azon a napon,
amikor megfogant...

Amikor megfogantál.

Azon a tűzforró éjszakán
már lehallgattak bennünket.

Bekopogott hozzánk Görény szomszéd,
mindenki így hívja a lépcsőházban,
Görény elvtárs vagy Görény úr,
ki hogy,
csak a Görény a biztos...

Sajátos, csak rá jellemző,
penetráns illatot áraszt.

Nagyon irigyi persze mindenki,
mert bárhova megy orvoshoz,
közjegyzőhöz, rendőrségre,
kenyér-, hús-, tej- vagy vajsorba,
azonnal szó nélkül előreengedik,
hogy minél hamarabb szolgálják ki,
és menjen már, menjen, menjen.

Görény szomszéd halálsápadtan becsönget hozzám,
és köszönés nélkül felszólít,
hogy menjünk be a fürdőszobába.

Nincs fürdőszobám, Görény szomszéd,
csak tussolófülkém.

Nem számít,
menjünk már be!
Beférünk?

Ne akadékoskodjon folyton!
Muszáj.
Valami életbevágóan fontosat
akarok mondani.

Bemegyünk a fülkébe,
mindketten beállunk a zuhanyozókádba,
én meg várom, hogy mondja, hátha
megkönnyebbül.

Mire vár?
Nyissa ki...

Mit?

Mit...!

Segítsen!

Hát a csapat, bolond!
Tövig!
Gyorsan!

Ezt kéri elhaló hangon,
mint akinek nem sok van már hátra.

Nem jobb lenne, ha kimennénk,

Ő kényelmesen lezuhanyozhatna kedvére,
meleg víz is van éppen,
és utána nyugodtan beszélgethetünk.

Nyissa már ki azt a kurva csapot!

Melyiket?

Mindkettőt.

Nem jó, tövig, megmondtam.
Hadd zubogjon.

Ordítva

Jó, most zubog.

Ne ordítson!

Vetkőzzem le, azt akarja?

Megőrült?

Ruhástól?

Megőrült?

Mindenki ezt kérdezi tőlem.

*A szomszédot utánozza,
amint rémülten suttogva
mond valamit,
csak a szavakat formálja*

Nem értem.

Mintegy elismétli

Poloskát helyeztek el a padlásszobájukba.
Vigyázzanak, mindent lehallgatnak.

Mit?
Poloskát?

Igen.

Úristen!
Közönséges ágyi vérszívó poloskát?

Nem.

Címex lecturaliust?

Nem.

Palackát, pakilincset, csimaszt, bűdösférget?

Nem.

Tessék, még egy testes poloska is,
a csótánylégiók mellé –
hát csak ez hiányzott.
Görény úr alig bír
uralkodni magán
A poloska, mélyen tisztelt asszonyom,
az egy közönséges lehallgatókészülék,
elektronikai kütyü,
amelyet a hatóság emberei rejtenek
el a célszemély lakásában
információgyűjtés céljából.
Érti már?
Őn célszemély.

Hát akkor az egészen más,
halálra rémített, Görény úr,
na, nyugodjon meg szépen,
nem történt semmi,
ami a szívemen, az a számon,
erre nincs ellenszer.

Sírva megy el Görény úr,
csuromvizesen cuppog a lépcsőházban.

Mindene sír.

Azon a napon,
amikor végre megfogantál,

azt mondtam az Embernek:

Tudod mit,
gyere, szeretkezzünk nekik.
Nem érti
Nekik...?
Lelkesen
Nekik.
Nem érti
Mégis, kiknek?

Hát ezeknek a poloskásoknak,
gyere már!

Inkább magunknak, jó?

Gyere már, te...
Mire vársz?

8.
A „PORNÓ” FN. DOSSZIÉ
38. oldal
401/004
1989. október 19.
SZIGORÚAN TITKOS!
Forrás: „Kisap” fn.
Felvette: G. Serghei őrmagy
Helyszín: „Műemlék” konspiratív lakás
Tárgy: „Pornó” terheisége

Tegnap, 1989. október 18-án, szerdán 43 (azaz negyvenhárom) utcagyereket számoltam össze Célszemély előadásán. Felnőttek is kezdenek jönni, ételmeget és ruhát hoznak a gyerekeknek. Van, aki meleg étellel érkezik, friss töltött káposzta, túrós puliszka, többféle zakuszka, gyümölcsbefőttek. Jelen volt „Anti” is. Az előadások alatt lázadás-hangulat uralkodik. Még szerencse, hogy éppen meccset közvetítettek, és mindenki a tévé előtt ült. És nagy szerencse, hogy a mieink győztek, ez mindig megnyugtató a lakosságot.

Hassanak oda, hogy mindig a mieink győzzenek.

Végül különösebb rendbontás nélkül az előadás lement, vetkőzés nem történt.

Megtudtam, hogy Célszemély Embernek szólított párja nem más, mint M. R. köztisztviselőnek örvendő alezredes fia, ifjú M. R. Az ifjú M. R. renitens, labilis személy, egyesek szerint nem épeszű. Nem hajlandó egyetemre járni, sőt asztalossegédnek szegődött el a városban. Úgy hírlik, titokban megházasodtak a Célszeméllyel, de erről a szülők, akik tiltják a kapcsolatot, mit sem tudnak. Vannak, akik szerint ifjú M. R. édesanyja, Mónika asszony mindent tud a fia és a Célszemély viszonyáról, de a férje előtt falaz.

„Anti” hallgat, egy szót se szól. Talán néma, de ez inkább félrevezető manővernek tűnik.

„Kisap” sk.

Értékelés: „Kisap” fn. informátorunk megbízható, operatív szempontból értékes információkat hozott „Pornó” fn. személy rendszer- és államellenes üzemleiről.

Intézkedés: Haladéktalanul tájékoztató jelentést készítünk a felsőbb szerveknek az akcióterv összeállítása céljából. Megtudni, hogy hivatalosan összeházasodtak-e. M. R. alezredes haladéktalan megdolgozása. A bukaresti vezérkari főnök bevonása a zsarolási akcióba.

Feladat: 1. „Kispap” férközzön ifjú M. R. bizalmába további információszerzés céljából. 2. M. R.-nére ügynököt állítani. 3. Teljes készütség, fényképek, videók, a „Pornó” fn. célszemély és környezete állandó megfigyelése, ha szükséges, figyelőkocsikkal.

G. Serghei őrnagy sk.

9.
UJJAK

Teljes sötét, egy nem túl jó minőségű felvételtől halljuk a boldog szeretkezést, zene is van benne. Körültekintően megkomponált akusztikus játék, olykor fölgyorsul a szalag, néha meg lelassul. A közönség a felvételt kiértékelő belügyi tiszt szemszögéből hallgatja a felvételt, aki olykor a jobb részeknél visszatekeri, majd ismét stb.
Hang-bőrleszk.
Majd csend, időmúlás, lassan megy fel a fény. Ének, esetleg az ujjak árnyjátéka.

Ahogy ujjai megérintik ujjaimat.

Ahogy ujjaim megérintik ujjait.

Ujjra ujj,
Ujj ujjra.

Ujjbegy bámulja hangtalanul ujjbegyet,
lassú táncba kezdenek,
egymásba fonódnak,
egymásba hajlanak.

A tenyér fénye
a titokzatos vonalakkal, medrekkel.

A körmök csillogása
és a körömház fölkelő holdjainak sápadt fénye.

Ha semmi más,
csak a forró kezek tánca,
csak a kezek egyesülése
volna a szerelem,
már csak ezért is megérné
élni és halni,
élni hagyni és halni hagyni.

10.
KÁD

Nem jön az Ember.

Merre van?

Járom az utcákat éjjel,
járom nappal, és sehol nem találom.

Hol vagy, Ember?
Kiált
Ember...!
Vár, fülel
Nincs.

Nincs visszhang.
Nincs válasz.

Akkor miért jött,
ha nincs?

Miért ment el,
ha jött?

Szétküldtem a kicsi koszosaimat,
tudják meg, mi van az emberrel.

Mindent bejártak, átkutattak,
hallgatóztak, ahol csak lehetett.

Nem találják.

Nincs az Ember.
„Anti” sem tud semmit.
Azt hittem, mindent tud,
de nem.

Görény úr becsönget,
most az ő fürdőszobájába hív be,
neki kádja is van.

Leülünk a kád szélére,
megengedi a vizet.

Neki is van poloskája, kérdem,
amikor már zubog a víz.

Mindenkinek van.

Mindenkinek?

Mindenkinek.

Akkor meg mitől félünk?

Amíg félünk, békén hagynak, mondja Görény úr.

Én nem félek,
mondom Görény úrnak,
és a kicsi koszosok sem félnek.
És nem fél az Ember sem...

Hát ez az, mondja Görény úr,
ezért van minden.
Nem félni tilos, tudhattuk volna.

Nem tudhattuk, mert nem félünk.

Éppen emiatt hívott ide be.

Miért hívott?

Az Ember miatt?
Felugrik

Tud valamit?
Mondja már!

Nem, nem tud semmit, ne ugráljak,
jobban tenném, ha hagynám,
és nem kutatnék folyton utána.
Nyugodjak bele.

Mibe, az istenért?!

Nem tudja, mibe,
de jobban járok,
ha belenyugszom.

Nem nyugszom bele,
eszembe' sincs.
Egyáltalán nem akarok jobban jární,
világos?

És ne járjam az utcákat
állandóan kérdezősködve, mint egy eszelős,
mert bevisznek a zárt osztályra.
Elköszön

Az egész ország egy zárt osztály,
Görény úr.
Már egyedül
Gyere vissza,
Ember,
szárnyas hófehér szarvasmarha, te!

Nincs.
Csend

11.
NEM SZÁRNYAS
Feszült, kemény csend, várakozás. „Gyermekek jönnek”

Végre...!

Kozzosaim,
drága kicsi kozzos verebek,
mi hírt hoztok nekem?
Megvan az Ember?

Meg, megvan az Ember,
Gyere!

Megtalálták az Embert
a kozzosok...
Szép, uszályos fekete
ruhába öltözik,
olyan, mint egy hercegnő
Kimentem a temetőbe,
Nyulak Kertje, így hívják.

Nyulak Kertje: nagyon szeretem.

Már ott feküdt felravatalozva az Ember,
az alkoholisták templomi kórusa meg
recsegve énekelt valamit.

Nem értettem semmit.

A fejénél egy papféle
kerekded szerzet áll,
rózsaszín, átlátszó bőrű,
beszélő luftballon.

Ott volt Anti is,
neki is szóltak a verebek.

És eljöttek az informátorok,
a besúgók,
az önkéntesek és megszaroltak,

az altisztek meg a főisztek mind,
nehogy történjen valami.

Mi történhetne?

Ott volt Görény úr is,
és a kicsi koszosok mind.
Meg ismeretlen felnőttek,
terítőkkal és ételekkel fölszerelve.

A hatóság nagy titokban akarta eltemettetni,
de ekkora nagy titokra nem számítottak.

A koporsó mellett csak egy asszony állt,
szép, idős asszony,
nagyon hasonlít az Emberemhez.

Ő az anyósom.

Főlnéz, odajön hozzám, megfogja a kezem,
és szótlánul a koporsó mellé vezet.

Intek Antinak,
jöjjön ő is.

Erre a jelre a gyereksereg fölsorakozik
mögöttünk, egy kicsit azért távolabb,
hogymeg egyedül lehessünk,
és mégse legyünk egyedül,
amikor egyedül vagyunk.

Szólok a férfinak a hasamban,
hogymeg ezt most ki kellene bírni,
segítsen.

Azt mondja, segít,
de nem lehet kibírni,
ő sem bírja ki.

Jól van,
ne okoskodj,
segíts!

Hol van az Ember apja?
Nincs.

Tudható,
mi történik.

Hiába.

Hiába
tudható.

Kérték az ezredest,
tegyen valamit,
hasson a fiára,
az én Emberemre.

Hiába hatott,
nem hatott.

Lefokozták, megfosztották a váll-lapját
egy csillagtól.
Ő meg nem engedte ki többet
az Embert a lépcsőházból.

Civilbe bújtatott katonákkal
és ápolókkal őriztette.

Nem jöhetett lefelé,
hát fölfelé ment.

Erre senki nem gondolt,
hogymehet fölfelé,
vagy egyszerűen csak hagyták,
fölfelé mehet, erre nincs parancs,
menjen, menjen csak.

Ment, ment, ment, egészen a tizedikig
és még tovább, ki a tetőre.

És akkor
le
le
le
le
le
le
le
le
le

le
a kőre.

Tíz.

Felfoghatatlan.
Az ember felfoghatatlan.

Esik, esik,
zuhan a kőre,
felfoghatatlan.

Hófehér szárnyas szarvasmarha te,
drága Emberem.

Nem szárnyas,
tévedtem.

Valamit hazudozott a kerekded pap,
gyáván a fogyatékoságról,
a véletlenről meg a végső büntetésről.

Majd hivatalos nyilatkozatot tett
az öngyilkosság súlyos tette ellen,
intézménye és személyesen a főpap nevében,
azután támogatásáról biztosította
az államot, a pártot és a kormányt,
és meleg szavakkal méltatta a főpap és
az állami szervek közötti jó együttműködést.

Hány gyilkosa van egy öngyilkosnak, lufika?
Inkább erre kéne válaszolni...

Bennem lakó férfiú, bocsásd meg neki,
nem tudja, mit beszél.

Tudja, de megbocsátok, ha te kéred.

Mielőtt földbe tették volna,
kiálltam a halomra, és azt mondtam,
most pedig hallgassuk meg Antit,
beszéljen Anti.
Ne beszéljen,
a temetőben senki nem beszélhet,
még az Isten sem, csak én –
mondta félelemtől elvékonyult hangon
rózsaszín lufi, tegyék a földbe gyorsan,
és menjünk Isten hírével!

Beszéljen Anti,
mondja hangosan az Ember anyja is,
és megszorítja a kezemet.

Beszéljen Anti,
suttogják kórusban a kicsi koszosok.

Kicsi koszos orkán,
kérlelhetetlen szélvész,
mennyei seregek szármysuhogása, te...!

Hagyja, hadd beszéljen,
intettek a riadt papocskának
a nagyra nőtt belbiztonságiak,
ne féljen,
amíg őket látja.

Látja őket, hogy állnak a napon,
ezért fél.

Belbiztonság –
és valahogy mégsem érzed magad biztonságban.
A magzathoz
Te biztonságban érzed magad,
fiatal úr?

Én igen.

Fölkapaszkodik Anti a friss földhalomra,
a festetlen fából készült fejfa mellé,
két karját az égre emeli,
ismeretlen nyelven kezd el beszélni.

Nem beszél,
kiáltozik,
jajong,
veszekszik,
énekel.

Egy szót sem értettem az egészből.

Hagytam,
csináljon, amit akar,
lehajtott fejfel vártam,
majd abbahagyja,
ismerem, hagyni kell.

Nézd, nézd csak, rántotta meg a karomat
az Ember anyja, Antira nézz!

Fölnézek Antira,
akkor már mindenki rá emelte tekintetét,
a kicsi koszosok,
az étellel fölszerelkezett felnőttek,
Görény úr,
a besúgók,
az informátorok,
az altisztek,
a főtiszték,
meg a kerekded papocska,
mindenki,
még az Ember is ott van,

ott van az ember is.

Anti fölemelt karjain
helyezkedünk el mindannyian,
ezt látjuk.

Sok boldog madár,
ragyogó szemekkel...!
Ülünk a vállán, a fején, fölfelé nyújtózkodó karjain,
ő meg csak mondja, mondja a magáét,
vagy nem tudom, kiét.

A szél meg mindegyre fújja a hosszú haját
meg vörös szakállát,
olyan, mintha tűz lobogna a fején.
Minket is beborítanak szakálla lobogó lángjai,
mindenkit, kivétel nélkül.

Mondjad, Anti, mondjad, mondjad,
ne hagyd abba,
jó helyen vagyunk.

Abbahagyja persze ez az Anti,
az istenit neki, tudtam.

Föld.
Föld.
Föld.

Göröngyök dobszólója az Ember koporsóján.

Csend.

Gyertek, én Atyámnak áldottai,
gyertek, ünnepeljünk,
mondja Anti érthető nyelven.

Mit ünnepeljünk,
Anti?

Előkerülnek a terítők,
az ételek, és elkezdődik az ünneplés.

Énekelnek a kicsi koszosok.

Mit ünnepelünk?

A „PORNÓ” FN. DOSSZIÉ
47. oldal
BELÜGYMINISZTERIUM
VEZÉRKARI FŐNÖKSÉG
Bukarest
I/IV. ügyosztály
433/006
1989. december 11.
SZIGORÚAN TITKOS!
AKCIÓTERV
„PORNÓ” fn. bizalmas nyomozása ügyében

Megyei szerveink minden lépését nyomon követik a „Pornó” fedőnevű célszemélynek, aki ellenséges propagandát folytat gyermekek és felnőttek körében, nyilvános színházi előadások formájában. Az előadások, valamint nyíltan provokatív szövegeik nem engedélyezettek.

Az utóbbi napokban külföldi rádióadók közvetíteni kezdték Célszemély fellépéseit, jól kivehető a lelkesedő gyermekek hangja is. A megyei szervek több hibát követtek el az ügyben, komolytalanul kezelték az esetet, amint ezt a „Pornó” fedőnév is mutatja. Célszemély férjének temetése valóságos rendszerellenes tüntetéssé fajult, beépített embereink egytől egyig amatőr módon lelepleződtek. A „Kisap” fn. informátorunk jelentéséből kitűnik, hogy mindannyian, akiket a temetés biztosítására vezényeltek ki a sírkertbe, részt vettek a halotti toron, ettek, ittak, és a spontánul kialakuló közös éneklésbe is bekapcsolódtak. Azonnali vizsgálatot rendeltek el e tárgyban.

A Szabad Európa Rádió propagandisztikus híryanagából, amit a BBC is azonnal átvett, kitűnik, hogy Célszemély a megyei szerveink által elkövetett szakmai hibák hatására veszélyeztetett terhessé vált, egyre gyakrabban vérzik, egyre több vérnyomott hagy a városban, kóbor kutyák követik mindenüvé. Amennyiben nem sikerül megakadályozni Célszemély terhességének az elvesztését, súlyos személyi következményekkel járó azonnali felelősségre vonást kezdeményeznek. A nyugati sajtó „Pornó” esetével van tele, nem tűrhetjük, hogy a magzat elvesztése újabb hírhullámokat indítson el. Az Amnesty International és a Helsinki Bizottság máris független nemzetközi vizsgálatot sürget.

M. R. alezredest azonnali hatállyal helyezték vissza korábbi rangjába, kérjenek bocsánatot tőle, és simítsák el az ügyet, utána meg helyeztessék át egy másik megyébe, minél messzebb.

Az akció operatív irányítását G. Serghei őrnagytól A. Máté vezérkari alezredest veszi át.

Coriolan Albu vezérőrnagy egységparancsnok sk.

13.
NAPRAFORGÓK
Kórházban, megkötözve

Elnyelte a föld.

Mielőtt leengedték volna a földbe,
odamentem hozzá,
egészen közel,
de nem éreztem semmi illatot.

Csak összetört arca fénylett a koporsóban.

Semmi illat.
Igaz, hullaszag sem.

Átmentem a másik oldalra,
amerre a szél fúj.

Nincs illat,
pedig lennie kellene.
Rózsailatnak, azt hiszem.
Rózsa- vagy liliomillat,
nem emlékszem.
Áradnia kellene a kettő közül valamelyiknek,
biztosan, mint a szentek néma testéből.

De semmi.

Valami félreértés biztosan.

Naponta visszajárok a sírhoz,
várom a jelt, valami jelt, nem tudom.

Ne vérezz, te,
bennem lakó,
mit képzelsz?

Hagyd abba, ha mondom.

Vérzik.

Én vérzek vagy ő vérzik?

Gyertek, verebecskék,
folytatjuk az előadásokat.

De nem, nem folytattuk, mert
elraboltak a nyílt utcán,
nedves zsebkendőt nyomtak az arcomba,
én meg azonnal elaludtam,
mint a filmekben.

Kórházban ébredtem fel,
ágyhoz kötözve.

Elállt a vérzés,
nem vérzünk már.

Nagy csend lett bennem.
Éppen olyan, mint a hantolás után,
a Nyulak Kertjében.

Semmi mozgás a hasamban.
Semmi jel.

Nem szeretem.

Fehér köpenyes egyenruhások és civilek
állták körül az ágyat,
néztek rám,
tanácstalan napraforgók.

Csak azt a szót hallom meg,
hogyan szépszis.

Mit akarnak?

Meg akarnak menteni.

Hát csak ez hiányzik nekem!
Az Embert is jól megmentették,
most már ne kísérletezzenek tovább
mások megmentésével,
ha nem megy, hát nem megy,
be kell látni,
nem nekik való,
világos.

Életveszélyben vagyok,
mondják.

Hát azt látom,
elég rátok nézmem, napraforgók.

És a gyermekem?
Mi van a gyermekemmel?

Szépszis.

Elment a bennem lakó férfiú
az Ember után.

Bennem van,
mégis elment,
nincs.

Elfutott belőle a lélek.

Belőlem.

Akkor most kinek a lelke?
Kinek a vére?
Kinek a teste?

Nem.
Nem.
Nem.

Miért hagyta el engem, fiatal úr?
Kiáltozik
Engedjete ki innen,
ki akarok menni,
értítek, napraforgók?!

Engedjete ki...!
Azt mondják,
ki kell venni belőlem a halott magzatot.
A szeptikus sokk küszöbén vagyok,
és abból nincs visszatérés.

Honnan,
bólogatók?

A halálból.

Ezek teljesen hülyék.

Még legfeljebb két nap gondolkodási idő,
De lehet, az is sok, mondják, és otthagynak.

Nem vesznek ki belőlem semmit!
Megértettétek, napraforgók!

Semmit.
Semmit.
Semmit.
Váltás
Mielőtt elraboltak volna,
eljött hozzám az Ember anyja,
pénzt hozott, ruhákat
meg ékszereket,
ebből majd elleszek valahogy,
és a verebeknek is jut belőle.

Meg Antinak.

Hol van Anti?

Készülünk az új előadásra,

Ő írja nekem a darabokat,
de ezt ne mondja meg senkinek,
titok.

Mondja meg Antinak,
hogy vigyázzon rám meg a gyerekre,
és vigyázzon magára is,
mert őt sem fogják kímélni.
Megmondom.

Elmegy, mondta az anya,
elviszik őket, menniük kell, parancs.

Hova?

Messze,
nagyon messze.
De ha megszületik a gyermek,
ha kilép belőlem a Férfiú,
akkor okvetlenül sürgönyözzek neki.

Azonnal.

Hova?

Még nem tudja,
államtitok,
de amint beköltöznek az új helyre,
tudtomra adja.

Sírt, mint egy szép öreg leánygyermek,
én is sírtam.

Sírva mondtam neki, ne sírjon,
mert akkor én is sírok,
és az olyan nevetséges,
hogy néhány hüppögés után
kitör belőlem a harsány
nevetés.

De ő csak sírt,
hát én is,
mit tegyek.

Három hüppögés, nem több,
és kitört belőlünk a nevetés,
neveltünk mind a ketten,
neveltünk,
neveltünk,
összekeveredtek a könnyeink,
nagyon vicces volt,
igazán.

És nevetés közben megint
éreztem az illatot.

Ciprus,
füge,
datolyapálma,
olíva,
szerecsendió,
narancs
átható illata.

Meg a hibiscusé,
igen-igen,
a tébolyult csipkebokoré.

Uramisten,
ne hagyj el!

Te érzed, jóasszony,
érzed az illatot?

Nézett rám,
egy kicsit riadtan.

Attól félt,
véggépp megbomlottam.

Szédületes...!

Körbeszagoltam a riadt anyát,
azt hittem, belőle árad,
de nem, nem.

Belőlem jött,
belőlem szakadt ki,
belőlem tört fel.

Illatok néma vulkánja,
én.
Akkor mentél el,
fiatal úr, ugye akkor?

Akkor szökkent ki belőlem
a lelked,
mint a nyulak a Nyulak Kertjében.

51. oldal
BELÜGYMINISZTERIUM
VEZÉRKARI FŐNÖKSÉG
Bukarest
I./IV. Ügyosztály
RÉSZÉRE
444/009
1989. december 21.
SZIGORÚAN TITKOS!

A TERÜLETI KATONAI KÓRHÁZ NŐGYÓGYÁSZATI
OSZTÁLYÁNAK
JELENTÉSE

1989. december 13-án a belügyi szervek erőszakkal behozták osztályunkra a „Pornó” fn. célszemélyt, akinek a nevét és személyazonossága egyéb adatait senki nem közölte velünk. A vizsgálat kiderítette a magzat elhalását. Az orvosi konzílium a szepszis előrehaladását diagnosztizálta. A spontán abortusz másnapra sem indult be, pedig hasonló esetekben ez várható. Dr. I. Maxim kizárólag C. Albu vezérőrnagy saját kezű aláírásával ellátott utasítása alapján mutatkozott hajlandónak a beavatkozásra, a szigorú abortusztilalomra hivatkozva. A páciens nem volt hajlandó alávetni magát a műtétnek.

C. Albu vezérőrnagy utasítása december 14-én megérkezett (lásd 1. számú melléklet), de a másnapra kitűzött műtéti beavatkozást lehetetlenné tette az utcai harcokban nagy számban sebesülést szerzett páciensek, civilek és katonák ellátása.

1989. december 16-án hajnalban a lány eltűnt az osztályunkról, azóta sem tudunk róla semmit. C. Albu vezérőrnagyot semmilyen formában nem lehet elérni. Egyes kórházi értesülések szerint az elmúlt éjszaka C. Albu állig felfegyverezve megjelent a traumatológiai osztályon, gipszcsizmát tétetett az egyébként egészséges

lábára, befásliztatta a külsérelmi nyomokat nem mutató fejét, és mentővel hétvégi házába vitette magát, vidékre.

A nagy kavarodásban „Pornó” célszemély eltűnt az osztályunkról. Sorsának további alakulását illetően elhárítunk minden felelősséget.

Dr. N. Dumitrescu sk.

Dr. I. Maxim sk.

15.
ÉRTED JÖTTEM
Révült, euforikus állapot, áttetsző lebegés az élet és a halál szűk határmezsgyéjén.

Hol vagytok, napraforgók?

Senki.
Sehol senki.
Nem rossz.

Valahova elbújtak ezek a napraforgók,
biztosan elmenekültek.

Nézzétek,
fejlesztve menekülnek
a berezelt napraforgók...!
Mennyien vannak, Uramatyám...!
Marad még valaki ebben az országban?
Nevetés, taps,
óriási hangulat
Köszönjük el tőlük,
verebek, menjenek Isten hírével,
amerre a szemük lát.

Halljam a búcsúkórust,
hangosabban,
még hangosabban...!
Váratlanul valódi verébcsiripelés
hallatszik, sok száz verébé,
óriási hangerővel
Na nézd csak, Picur,
te mit keresel itt?
Mondasz valamit?

Nem,
semmit.

Tudhattam volna.

Igazoljuk csak le Picurt,
mert lehet, nem is Picur,
hanem valaki más,
aki pont olyan, mint Picur –
zavaros időket élünk,
nem árt vigyázni,
még ha nem is használ.

Lehet, hogy egy Picur-jelmezbe bújt
Napraforgó...!

Na, lássuk csak!

Ő az...!
Picur...!

Tapsoljuk meg,
gyerekek.
Óriási tapsorkán,
amelybe egyre inkább
utcai harcok hangja vegyül
Miért jöttél, Picur, angyalom?
Picur „hangján”
Mert december van,
ez az én hónapom,
ugye, Picur,
ezt mondod.

Picur bólogat,
hölgyeim és uraim,

mindannyian saját szemünkkel láthatjuk!

Bizony ezért jött,
december van, bizony,
ilyenkor szokta hozni a híreket.
Na és milyen jó hírt hoztál?

Semmiyent.

Semmi hír?

Semmi.

Akkor miért jöttél, Picur,
ez mégiscsak felháborító, nem?

Semmi jó hír?
Hatalmas szellentés hallatszik,
taps, gyermekzsivaj,
ugató fegyverek hangja
Semmi.

Na, lássam csak a Semmit...!
Leveszi a koponyáját
A saját Semmit, csakis azt,
senki másét,
persze,
persze,
persze.

Ott van,
ott van a Semmi,
megvan.

Az Én Semmi,
Voilà...!

Gyönyörű, Picur,
hát ez nem semmi!
Taps stb.
Érted jöttem.

Értem?
Ezt mondod, Picur?

Ezt mondja...!

Majdnem civilben,
a végső megbékélés

finom örömevel
Megyek, Picur,
veled megyek.

Megyek.
Megyek.
Megyek.
Az utcai harcok hangja
lassan kiúszik
Fényt.
Több fényt.

Úgy.

Gyere, menjünk,
gyere szépen,
gyere, Picur.
Becsukott szemmel követi
Viszontlátásra!
Viszontlátásra!

Egy tiszta hangzású, acapella gyermekkórus
hangzik fel, egyre erőteljesebben,
majd a leglendületesebb résznél hirtelen megszakad.
Süket csend.

VÉGE

1 Csehov: Cseresznyés kert. Ljubov Andrejevna replikája a harmadik felvonás elejéről. 2 Csehov: Sirály. Nyina replikája a második felvonás végéről.
3 A Kolozsvári Állami Magyar Színház legendás világozója. 4 Fn. azaz fedőnévű
5 Ionesco: A kopasz énekesnő. Mrs. Smith replikája. 6 Ionesco ua.
7 Szophoklész: Antigoné. Antigoné monológja a tragédia végéről.
8 Mária éneke (Magnificat), részlet. (Lukács evangéliuma 1, 46-48)

Kategória: színház
Denumire autor: Visky András

Látó Szépirodalmi Folyóirat